

ONDRUSKA

Ruuskanen-Ruuska sukuseuran

sukuviesti 17

huhtikuu 2012

Sukuseuramme tunnus on rauhoitettu riihipetäjä, joka kasvaa Siilinjärven Kuuslahdessa Rannan Asikkalan pellolla.

Lehemme on saanut nimensä sukunimenne lähtökohtana olevasta nimestä Andreas, jonka toinen muoto on Ondrei, Ondruska. Tästä muotoutuivat vähitellen Ruska, Druska ja Ruskain sekä vuosisatojen aikana Ruuskanen ja Ruuska.

Lehtitoimikunta:

Raija Peltola
raija.peltola(at)pp.sonera.net

Markku Ruuskanen
markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi

Marita Nygrén
marita.nygren(at)gmail.com

Sukuviestiin osoitetut jutut osoitteeseen:
ondruska.sukuviesti(at)gmail.com

Ondruska 17, huhtikuu 2012

Ajankohtaista	2
Pääkirjoitus	3
Kokouskutsu sukuseuran sukkokoukseen.....	4
Kokousasiakirjat.....	7
Tarinaa Tuusulan rantatien tiimoilta.....	11
Nahkureita ja meijersköjä - ammattilaisia vuosisadan takaa.....	12

Ajankohtaista

Kevät se vauhdilla etenee ja ajatukset suuntautuvat eittämättä Ruuskanen-Ruuska sukuseuran neljänteen sukkokoukseen Järvenpäässä.

Lehden sisältö keskittyykin **IV SUKUKOKOUKSEN** ohjelman ja kokousasiakirjojen esittelyyn.

Tässä lyhyesti muistilista sukkokoukseen liityvistä tärkeistä päivämääristä:

Erityisesti kannattaa muistaa **toukokuun viimeinen päivä**, johon mennessä tulee ilmoittautua sukkokoukseen (s.5) ja johon mennessä tilatut **sukuviirit** (s.5) saa haltuunsa sukkokouksessa Järvenpäässä 4.8.2012.

Samoin toukokuun loppuun mennessä tulee olla tieto siitä, kuinka moni on tulossa **Pohjois-Savon yhteiskuljetuksella**. (s.6)

Majoitusta kaipaavien kannattaa olla myös tarkkoina. Mikäli haluaa saada huoneen sopimushintaan, tulee varaus tehdä **kesäkuun puoliväliin** mennessä. (s.6)

Aurinkoista kevättä ja alkukesää!

Elokuussa nähdään Järvenpäässä!

Toivoo Ondruskan lehtitoimikunta

Puheenjohtajan kynällä

Terveisiä Kuopion musiikkikeskuksesta ja siellä pidetyiltä valtakunnallisilta sukututkimuspäiviltä. Meikäläiselle, sukuseuratyössä mukana olevalle, päiville osallistuminen oli antoisa kokemus. Tuli uusia tuttavuuksia ja mikä parasta, sain toisilta sukututkijoilta kaipaamiani tietoja mummoni suvun Lyytisistä ja 1850-luvun tienoilla kotipaikkani Ruuskalan omistaneista Hollendereista. Asioiden jatkokäsittelyä hoitelen todennäköisesti sähköpostin välityksellä Joensuun maakunta-arkiston kanssa.

Mukaani sieltä otin ilmaisjakeluna Savon Sukututkimusharrastajien "Sarana"-lehden elokuulta 2008. Lehdessä oli luku historiallisen sanomalehtikirjaston "Sanan-Lennätin"-lehdestä no 9, perjantaina 26. helmikuuta 1858. "Asetuksia. Merikaupungin etuudet ja oikeudet on Kuopion kaupungille suotu armoll. Asetuksessa 15 p:ltä Tammik.

Kuopio niinkuin Saimaan wesikunnan suurin ja etewin kaupunki on aluksi saanut yksinään kaikista tämän wesikunnan kaupungeista täyden merikaupungin etuuden, niinkuin se muillaki Suomen merikaupungeilla on kauppa- ja laivaliikenteen sekä tawarain säästössä pitämisen suhteen, kuitenkin sillä ehdolla että, jos ei kaupunki 1.5 wuodessa ole tätä merikaupungin oikeutta suuremmissa määrässä hyväksensä käyttänyt," jne. Asetusteksti on lähes sivun mittainen ja suhteellisen mielenkiintoista tekstiä.

Enpä ole tätäkään ennen tiennyt, että nykyinen kotikaupunkini, Kuopio, on ollut merikaupunki samoilla etuuksilla kuin ns. rannikkokaupungit. Vuonna 1856 vihittyä ja käyttöön otettua vanhaa Saimaan kanavaa ei siis rakennettu suotta,

vaikutukset heti alusta alkaen ulottuivat pitkälle Pohjois-Savoon saakka. Milloinkahan Kuopio lienee menettänyt merikaupungin oikeudet? Tämä on uuden selvittelyn paikka, tähän "hätään" tietoa en löytänyt.

Se siitä historiasta. Siirrytään tässä vaiheessa tulevaan sukukokoukseen. Sukukokoukshan järjestetään tulevan elokuun 4.-5. päivinä Järvenpäässä Hotelli Scandicissa. Tarkempi osoite hotelliin on Asema-aukio, 04400 Järvenpää. Kannattaa allakkaan laittaa ylös menotapahtumana. Kokoukseen ilmoittautumisesta ja aikataulusta toisaalla tässä lehdessä tarkempaa tietoa.

Jo vuosikausia tekeillä olleet uusitut sukuseuran kotisivut ovat valmiina aivan viimeisiä tarkistuksia vaille. Uusi osoite sivuille on www.ondruska.fi Vanhojen kotisivujen etusivulle laitetaan lisäksi asiasta tiedote ja linkki uusille sivuille. Vanhat sivut toimivat vuoden loppuun, sinne ei kuitenkaan enää lisätä sukuseuraa koskevia tiedotuksia ja päivityksiä. Käykää ututterasti tutustumassa uusiin kotisivuihin, sieltä löytyy paljon tietoa ja tiedotettavaa sukuseurastamme ja tulevasta sukukokouksesta. Kiitos Maritalle koko hallituksen puolesta työstä ja vaivannäöstä. Koko hallituksen puolesta kiitän myös sukusivujen perustajaa ja tähänastista ylläpitäjää, Espoon Markku Ruuskasta.

Sukuviiri julkistetaan sukukokouksessa ja jaetaan siellä kaikille toukokuun loppuun mennessä ennakkotilauksen tehneille. Kangasmateriaaliksi hallitus valitsi hiukan kalliimman, mutta parempilaatuisen kankaan. Allekirjoittanut ottaa vastaan tilauksia. Hinnasto löytyy toisaalta tästä lehdessä.

Hyvät sukuseuralaiset, toivotan jokaiselle yhdessä ja kaikille erikseen mitä aurinkoisinta kevättä ja kesän odotusta. Tavataan sukukokouksessa Järvenpäässä. Äidit ja isät, ottakaa lapset ja nuoret mukaan.

Asko Ruuskanen, Viljelijäntie 16, 70260 Kuopio, asko.ruuskanen@kolumbus.fi puh. 0500 759250

KOKOUSKUTSU SUKUSEURAN KOKOUKSEEN

RUUSKANEN-RUUSKA sukuseura

Aika ja paikka Scandic Hotel Järvenpää
Asema-aukio, 04400 Järvenpää
4.8.2012 klo 11.00 alkaen ilmoittautuminen,
Klo 11.00-12.30 lounas

Kokouksessa käsiteltävät asiat:

- 1. Sukukokouksen avaus klo 12.30**
- 2. Kokouksesitelmä: Emmi Lahti:** "Ruumiin luita, arkun nauvoja ja kirkon kiertelyä - Taikuus Suomessa 1700-luvun jälkipuoliskolla"
- 3. Sukukokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- 4. Kokouksen puheenjohtajan, sihteerin ja kahden pöytäkirjantarkastajan valinta sekä kahden ääntenlaskijan valinta**
- 5. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen**
- 6. Seuran tilinpäätöksen, vuosikertomuksen ja toiminnantarkastajien lausunnon esittely edellisen sukukokouksen jälkeiseltä ajalta**
- 7. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapaudesta päättäminen**
- 8. Toimintasuunnitelman vahvistaminen seuraavalle sukukokousta seuraaville kahdelle vuodelle, jäsenmaksuista päättäminen seuraaville kahdelle vuodelle ja talousarviosta päättäminen seuraaville kahdelle tilikaudelle**
- 9. Hallituksen jäsenmäärästä päättäminen**
- 10. Hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten valinta**
Aiemmat jäsenet Asko Ruuskanen, (pj.), Anja Gustafsson (varapj), Reino Ruuskanen, Seppo Ruuskanen, Markku Ruuskanen, Jorma Ruuska, Lea Kokko, Marita Nygrén, Outi Rytönen
- 11. Kahden toiminnantarkastajan ja kahden varatoiminnantarkastajan valinta kahdelle seuraavalle tilikaudelle**
Aiemmat tilintarkastajat Jali Ruuskanen ja Olli-Mikko Ruuskanen sekä varatilintarkastajat Jukka Immonen sekä Outi Rytönen
- 12. Isännänviirin julkaiseminen**
- 13. DNA-tutkimuksen tekeminen**
- 14. Muut asiat, huomionsoitukset ja tiedotusasiat**
- 15. Seuraavan sukukokouksen aika ja paikka**
- 16. Kokouksen päättäminen ja kokouskahvit**

Oheisohjelmat

Kiertoajelu Tuusulan rantatien kohteissa Ainola ja Halosenniemi sekä Hyrylän silta (Rosvo-Ruuskasen kiinniottopaikka)

Ainola (kuva Wikipediasta)

Halosenniemi (kuva Halosenniemen kotisivuilta)

Sunnuntain 5.8.2010 ohjelmassa on **seppeleenlasku** Tuusulan sankarihaudoille klo 9.30 ja **jumalanpalvelus** klo 10.00 Tuusulan kirkossa.

Osallistumismaksu

Aikuiselta 40 euroa ja osallistujan ollessa 5-15 vuotias osallistumismaksu on 20 €. Alle 5-vuotiaat saavat osallistua ilmaiseksi. Osallistumismaksu sisältää kokousohjelman lisäksi ruokailun ravintolan seisovasta pöydästä ennen sukukokouksen alkua sekä 80 ensimmäiselle bussikuljetukset Tuusulan Rantatiellä ja sisäänpääsymaksut Ainolaan ja Halosenniemeen.

Jos sukukokoukseen osallistuja ei osallistu Tuusulan Rantatien kierrokseen, osallistumismaksu on 35 euroa aikuiselta ja 20 euroa 5-15 vuotiailta.

Ilmoittautuminen

Sukukokoukseen voitte ilmoittautua mieluiten sähköpostilla osoitteeseen: **markkuj.ruuskanen@kolumbus.fi. tai postitse osoitteella Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry, Vaaratie 4, 05200 Rajamäki.** Puhelimitse ilmoittautumisia ottavat vastaan Asko Ruuskanen p. 0500-759250 ja Lea Kokko p. 050-5945230.

Ilmoittautumiset tulee tehdä **viimeistään toukokuun loppuun mennessä.** Ilmoittautuneille lähetetään pankkisiirrot joko sähköpostilla tai kirjeitse.

Muistathan ilmoittautumisen yhteydessä mainita, jollet halua osallistua opastettuun Tuusulan Rantatien kierrokseen

Sukuviiri

Toukokuun loppuun mennessä tulee jättää myös viirien tilaukset **Asko Ruuskaselle (p. 0500-759250).** 6-, 10 ja 12-metrin tankoihin sopivien viirien hinta määräytyy tilauskappalemäärien mukaan. Tilaushetkellä Asko antaa hinta-arvion.

8-9 metrin tankoon sopivia viirejä seura tilaa 20 kpl, joten hinnaksi tulee a 55€ (+lähety- ja postituskulut 10 €) Jos viiritilauksia tulee yli 50 kpl, hinta on silloin 45€ + mahdolliset lähetykulut. Mikäli viirin ottaa mukaansa sukukokouksessa, ei luonnollisesti postituskuluja tule.

RUUSKANEN-RUUSKA sukuseura ry:n hallitus

Kokousasiakirjat

RUUSKANEN-RUUSKA sukuseura

TUOSLASKELMA	1.1.-31.12.2010			1.1.-31.12.2011		
VARSINAINEN TOIMINTA						
Kulut						
Muut kulut						
4100 sukujuhla		693,55			0,00	
4200 hallinnolliset kulut		- 263,00			-187,00	
4300 standaaari		705,05			- 384,00	
4400 sukukirja		7 657,98			-2 449,15	
4500 sukuselvityksen kulut		- 832,57			-1 266,46	
4600 lehti		- 1 206,02			-2 203,98	
4800 hallituksen kulut		- 109,99	6 645,00		-204,50	- 6 695,09
			<u>6 645,00</u>			<u>- 6 695,09</u>
			<u>6 645,00</u>			<u>- 6 695,09</u>
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ						
Varainhankinta						
Tuotot						
6010 jäsenmaksutuotot	4 508,92	4 508,92	<u>4 508,92</u>	4571,02	4 571,02	<u>4 571,02</u>
			<u>11 153,92</u>			<u>- 2 124,07</u>
TUOTTO-JA KULUJÄÄMÄ						
Sijoitus-ja rahoitustoiminta						
Tuotot						
7000 sijoitus-ja rahoitustuotot	7,65	7,65	<u>7,65</u>	13,57	13,57	<u>13,57</u>
			<u>11 161,57</u>	<u>- 2 110,50</u>		
			<u>11 161,57</u>	<u>- 2 110,50</u>		
			<u>11 161,57</u>	<u>- 2 110,50</u>		
TASE						
Vastaavaa						
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineelliset hyödykkeet						
1120 koneet ja kalusto		203,90	203,90		203,90	203,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Rahat ja pankkisaamiset						
1710 Nordea 128035-41572		11 698,44	<u>11 698,44</u>		9 587,94	<u>9 587,94</u>
			<u>11 902,34</u>			<u>9 791,84</u>
Vastattavaa						
OMA PÄÄOMA						
Rahastot						
Ed.tilikausien ylijäämä-(alij.)						
2020 ed.tilikausien yli/alijäämä	740,77	740,77		11 902,34	11 902,34	
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)		11 161,57	<u>11 902,34</u>		-2 110,50	<u>9 791,84</u>
			<u>11 902,34</u>			<u>9 791,84</u>

TOIMINTAKERTOMUS

Toimikausi 1.1.2010-31.12.2011

Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry:n hallitukseen kuuluivat vuonna 31.7.2010 saakka hallituksen puheenjohtajana Asko Ruuskanen, varapuheenjohtajana Anja Gustafsson ja jäseninä Seppo Ruuskanen, Markku Ruuskanen, Lea Kokko, Jorma Ruuska, Reino Ruuskanen, Vesa Ruuska ja Sanna Ruuskanen.

Sukukokouksen ajankohdaksi oli päätetty heinäkuu 2010 ja kokouspaikaksi Ikaalinen. Sukukokous järjestettiin hallituksen toimesta Ikaalisten Kylpylässä 31.7.2010. Sukukokoukseen osallistui 150 henkeä. Kokouksessa valittiin seuran puheenjohtajaksi Asko Ruuskanen Kuopiosta ja hallituksen muiksi jäseniksi Reino Ruuskanen Järvenpäästä, Markku Ruuskanen Nurmijärveltä, Jorma Ruuska Tampereelta, Lea Kokko Helsingistä, Anja Gustafsson Tammisaaresta, Seppo Ruuskanen Heinolasta, Outi Rytönen Pielavedeltä ja Marita Nygren Karkkilasta. Tilintarkastajiksi valittiin Jali Ruuskanen ja Olli-Mikko Ruuskanen sekä varalle Jukka Immonen ja Marjatta Ruuskanen. Toimintakertomus ja tilinpäätös vahvistettiin. Vuoden 2010 jäsenmaksu oli 25 euroa vuodessa. Jäsenmaksu päätettiin pitää 25 euronä vuosilta 2011 ja 2012. Seuran huomioimissäännöt vahvistettiin sukukokouksessa. Sukuseuran standaarit päätettiin luovuttaa seuran ensimmäiselle hallituksen puheenjohtajalle Pirkko Ruuskanen-Parrukoskelle, hallituksen jäsenelle Lea Kokolle, sukukirjan toimittajalle Anja Gustafssonille ja kotisivujen tekijälle Markku T. Ruuskaselle.

Sukuseuran lehti on ilmestynyt toimintakauden aikana kolme kertaa vuonna 2010 ja samoin kolme kertaa vuonna 2011. Lehden toimittajana ja jäsenrekisterin hoitajana on toiminut lokakuusta 2010 alkaen hallituksen jäsen Marita Nygren. Lehtitoimikuntaan hallitus valitsi Nygrenin ja Markku Ruuskasen lisäksi Raija Peltolan. Seuran vaakuna-aiheinen postimerkki julkaistiin jäsenten ja muiden halukkaiden tilattavaksi sukulehdessä.

Sukukirjan julkaiseminen oli vuoden 2010 alkupuolella seuran eniten työllistävä hanke. Kirja painettiin kolmena niteenä, joista ensimmäisessä on tekstiosa ja kahdessa muussa Ruuskanen ja Ruuska-suvun sukutaulut. Sukukirjojen toimittajana oli Anja Gustafsson tekstiosuoksien osalta ja Markku Ruuskanen sukutaulujen osalta. Sukukokouksessa kirjasarja julkaistiin ja se sai hyvän menestyksen. Niinpä vuoden 2011 loppupuolella otettiin toisesta osasta jo toinen painos ensimmäisen painoksen tultua loppuunmyydyksi kesään 2011 mennessä. Uuteen painokseen saatiin uusia sukutauluja 206 kpl. Sukuseuran postimerkki on julkaistu ja sitä on jäsenten tilattavissa Itellan kautta. Seuran isännäviiri tullaan julkaisemaan elokuun 2012 alussa pidettävässä sukukokouksessa.

Hallitus on valmistellut toimikauden loppupuolella Järvenpäässä kesällä 2012 järjestettävää neljättä sukukokousta.

Seuran jäsenmäärä vuoden 2010 lopussa oli 269 henkilöä ja vuoden 2011 lopussa 264 henkilöä. Seuran toimintakulut toimintakaudella 2010 olivat +6.645 euroa ja toimintatuotot 4.508,92 euroa sekä sijoitus- ja rahoitustuotot 7,65 euroa. Vuoden 2011 toimintakaudella toimintakulut olivat -6.695,09 euroa, toimintatuotot 4.571,02 euroa ja sijoitus- sekä rahoitustuotot 13,57 euroa. Tilinpäätös oli ylijäämäinen vuoden 2010 lopussa 11.161,57 euroa ja vuoden 2011 lopussa -2.110,50 euroa.

Pankkitilin saldo vuoden 2011 lopussa oli 9.587,94 euroa ja koneet sekä kalusto 203,90 euroa. Tuotot ja kulut ilmenevät tuloslaskelmasta ja aineelliset hyödykkeet sekä pankkitilin saldo taseesta.

TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2013-2014

Lehden julkaiseminen

Sukuseuran jäsenet odottavat viestejä seuralta ja hallitukselta. Sukuseuran lehti on hyvä kanava tiedottaa ajankohtaisista asioista ja sukututkimuksen edistymisestä. Siinä voidaan julkaista suvun jäsenten muisteluksia ja kertomuksia elämänsä varrelta.

Lehden sisällön kehittämisestä vastaa hallituksen valitsema lehtitoimikunta.

Nettisivun käyttö

Nettisivun kautta seuralle tulee jatkuvasti lukuisia yhteydenottoja sukuun kuuluvilta henkilöiltä. Nykyaikainen keino julkaista sukuseuran lehti on sen julkaiseminen nettisivulla ja sähköpostilla. Lehti lähetetään jäsenen haluamalla tavalla sähköisessä tai paperimuodossa.

Jäsenmaksujen kerääminen

Seuran kokouksen päättämät jäsenmaksut kerätään vuoden ensimmäisen lehden yhteydessä lähetettävillä pankkisiirtolomakkeilla. Tavoitteena on vuonna 2013 saada jäsenmääräksi yhteensä 270 ja vuonna 2014 yhteensä 280.

Sukutietojen kerääminen

Sukutietojen kerääminen on edelleen kesken lähinnä Ruuskan suvun kohdalta, 1900-luvun tietojen osalta. Tietojen keräämistä jatketaan sukututkimuksen ja sukuseuran lehden avulla. Sukutietojen lisäksi jatketaan valokuvien ja muiden asiakirjojen keräämistä ja tallentamista.

Sukukirjan myynti

Sukukirjojen myyntiä jatketaan ja kirjaA markkinoidaan sukuseuran lehden ja nettisivun kautta sekä sukuyhteisöjen tapahtumissa. Ruuskan suvun sukututkimuksen valmistuttua harkitaan uuden painoksen ottamista sukukirjan kolmannesta ja tarvittaessa ensimmäisestä osasta.

Vaakunan käyttö

Suvun vaakuna toimii sukuseuran ja suvun tunnuksena eri yhteyksissä. Esimerkkejä vaakunan käyttötavoista ovat esim. standaarit, viirit ja postimerkit. Standaarien ja viirien sekä postimerkkien myyntiä jatketaan. Postimerkkien myynti tapahtuu lähinnä tilaamalla merkit suoraan toimittajalta.

Huomioimiset

Huomioimissääntöjen mukaan muistetaan henkilöitä ja yhteisöjä eri tilanteissa.

Jäsenyydet

Seura on jäsenenä Sukuseurojen Keskusliitossa. Keskusliitto julkaisee kirjoja ja lehteä sekä laatinut sukutietojen julkaisemista koskevat käytäntösäännöt yhdessä muiden sukuyhteisöjen kanssa.

Seuraavan sukuseuran kokouksen valmistelu

Valmistellaan seuraavan sukuseuran kokouksen järjestämistä vuonna 2014. Kokouspaikaksi esitetään Jyväskylässä olevaa hotellia ja ajankohdaksi vuoden 2014 heinäkuun viimeistä viikonvaihdetta.

RUUSKANEN-RUUSKA sukuseura**TALOUSARVIO**

	Vuosi 2013	Vuosi 2014
Tulot		
Jäsenmaksut 270 x 20 €	5.400 €	
<i>jäsenmaksut v. 2014 280 x 20 €</i>		5.600 €
Myyntitulot sukukirja	1.000 €	1.000 €
Muut tulot (standaarit ym.)	200 €	200 €
Sukukokouksen osallistumismaksut		3.000 €
Yhteensä	6.600 €	9.800 €
Menot		
Jäsenmaksut	500 €	500 €
Lehden julkaiseminen (3 lehteä)	1.500 €	1.600 €
Postituskuoret (3 krt sukulehti ym.)	1.500 €	1.600 €
Yhteyskulut (nettisivu ym)	700 €	700 €
Vaakuna-aiheisten tuotteiden painatus	400 €	400 €
Pankkikulut	100 €	100 €
Hallinnon kulut	600 €	600 €
Sukuselvityskulut	1.150 €	600 €
Sukukokouksen kulut	0 €	3.000 €
Muut kulut	150 €	700 €
Yhteensä	6.600 €	9.800 €

**Rosvo - Ruuskasen pakomatkan päätös
Koskenmäensillalla.**

Sukuseuran ensi kesän sukkokokouksen kiertojutun yhtenä kohteena on Koskenmäensilta Hyrylässä. Sain tehtäväksi kirjoittaa pienen jutun tapahtumista ja taustatiedoksi tutustumiskohteelle. Olen kirjoittanut tämän jutun Antti Lappalaisen kirjan ”Savon metsärosvojen jäljillä” pohjalta ja niihin tietoihin tukeutuen, mitä kirjassa kerrotaan.

Pekka Ruuskanen syntyi 12.3.1797. Kaaraslahdella. Hänet tunnettiin myös Pahkamäkeläisenä, kotitalonsa mukaan. Olosuhteet tuohon aikaan olivat melkoisen karut ja epävakaut. Elettiin pitkälti maatalouden varassa, olosuhteissa, joissa työn ja rahan saanti oli vaikeaa. Nuoret miehet joutuivat helposti kaikenlaisiin vaikeuksiin, ”huonoon seuraan” ja ”viinan valtaan”, jolloin tuli tehtyä monenlaista rötöstä ja kolttoista. Tuomioita tuli ryöstöistä, murroista ja varkauksista. Alkoi vankilakierre ja rikoksia tehtiin milloin missäkin päin Suomea ja milloin minkäkinlaisissa porukoissa. Kotitalon pakkohuutokauppa oli varmaan yhtenä syynä Rosvo-Ruuskasen rikoskierteeseen.

Lopulta 1830-luvun alussa rangaistuskäytännön muututtua, Rosvo-Ruuskanen joutui vangiksi Viaporiin. Siellä vankeja käytettiin työvoimana linnoitustöissä ja rakennustarvikkeiden hankin-

nassa. Viaporiin oli kertynyt joukko muitakin Rosvo-Ruuskasen entisiä rikos- ja vankilakavereita. Ollessaan keräämässä linnoituksen teiden kunnostukseen tarvittavia kiviä lähihaarilta, he alkoivat taas kerran suunnitella karkumatkaa, kuten niin monta kertaa ennenkin olivat tehneet.

Aamulla aikaisin he lähtivät suurella veneellä matkaan. Veneessä oli kymmenkunta vankia ja venäläisiä sotilaita vartijoina saman verran, sekä pari komentavaa päällikköä. Matkassa oli myös meritaitoinen rumpali, joka löi tahtia soutajille. Sotamiehet olivat aseistettuja miekoilla ja pyssyillä.

Iltapäivällä kun palumatka oli käynnissä, vangit aloittivat kapinan Rosvo-Ruuskasen merkistä ja mukiloivat sotilaita kivillä ja airoilla, niin että kaksi sotilasta kuoli pian tapahtuman jälkeen ja muutkin olivat loukkaantuneina ja tajuttomina. Vangit soutivat veneen Laajasalon saaren rantaan, ottivat sotilailta aseet ja saappaat itselleen ja hakkasivat kivillä kahleensa irti jaloista. He vaelsivat metsää pitkin, saaren läpi ja ylittivät kapean salmen, mantereelle. Siellä rannassa he tekivät reittivalinnan, kohti pohjoista, Keski-Suomeen ja Savoan.

Metsien poikki vaeltaessaan heidän suuntansa kuitenkin muuttui enemmän länteen päin ja suunnaksi otettiin Häme. Matkan varrella tuli nälkään ja niin he murtautuivat ja ryöstivät taloista ruokaa, viinaa ja muuta omaisuutta.

Hälytykset karkureista saavuttivat heidät Tuusulassa. Siellä paikalliset talonpojat olivat varustautuneet karkureiden kiinniottoon ja väijyivät Koskenmäen sillan tienoilla tulijoita. Syntyi melkoinen kahakka ja sekasorto, kun karkurit avasivat tulen ja ryntäilivät sinne tänne, ammuskellen ja huitoen pistimillä ja miekoilla. Kahakassa kuoli yksi nuori mies ja useita loukaantui. Osa karkureista saatiin pidätetyiksi niissä Hyrylän maisemissa. Heidät vietiin ensin takaisin Viaporin ja sieltä edelleen Hämeenlinna vankilaan odottamaan tuomiotaan.

Näiden joukossa oli myös Rosvo-Ruuskanen.

Aikanaan hänet tuomittiin kuolemaan, mutta tuomio muutettiin elinkautiseksi ja hänet lähetettiin Siperiaan koko muun rosvojoukon kanssa. Sille tielle hän sitten katosikin. Heidän kohtalostaan Venäjän puolella ei ole löytynyt tietoja.

Tutkija Antti Lappalainen kertoo käyttäneensä aikaa tavattomasti, saadakseen jotain tietoja joukon myöhemmistä vaiheista, mutta ei ole tässä onnistunut. Ehkä he kuolivat kaivoksissa tai jo matkalla sinne. Matkaa kaivoksille kertyi 7500 kilometriä ja käveleminen sinne, ennen rautatien valmistumista, kesti reilun vuoden.

Raija Peltola

Nahkureita ja meijersköjä - ammattilaisia vuosisadan takaa

Markku Ruuskanen

Meijerskä Fanny Ruuskanen os. Lindén

Lähde: Rantasalmen lehti 30.11.1994, Pentti Ruuskasen haastattelu

Fanny Dagmar Lindén syntyi huhtikuun 20. päivänä Karkun pitäjän Lammentaana kylässä Prihtin talossa talollisen Kaarlo Oskar Lindénin ja Matilda Iisakintyttären toiseksi vanhimpana lapsena. Karkku sijaitsee lähellä Vammalaa ja paikkakunnan nimi nyt on Sastamala. Fanny avioitui Rantasalmella 21.1.1914 Lahdenkylän Kuosmalasta olleen talollisen Pekka Ruuskasen kanssa. Rantasalmelle Fanny oli tullut Ruovedeltä Ahlmanin emäntä- ja karjakkokoulusta, jossa hän oli ollut ammattia oppimassa. Fannyn perhe oli muuttanut Karkusta Sahalahdelle vuonna 1896. Sahalahdella perhe asui Rautian kylän Uutilan talossa. Perheessä oli toistakymmentä lasta.

Fannyn isä Kaarlo Oskar oli syntynyt Karkussa vuonna 1850 ja avioitunut Lavialta olleen Matilda Iisakintyttären kanssa vuonna 1875.

Kaarlo Oskar vanhemmat olivat pitäjännahkuri Carl Johaninpoika Lindén ja Johanna Juhontytär. Carl oli syntynyt vuonna 1819 ja muuttanut Suoniemeltä Kiikkaan vuonna 1843 karvari Matts Lagerströmin taloon. Ilmeisesti siellä hän oli oppinut nahkurin ammattia, sillä hänen ammattinsa oli nahkurin oppipoika hänen muuttaessaan Kiikasta Karkkuun vuonna 1844. Karkussa hänen ammattinsa olikin sitten jo pitäjän nahkuri.

Matilda Iisakintyttären vanhemmat olivat talollinen Iisak Malak Erkinpoika ja hänen vaimonsa Anna Lovisa Juhontytär. Isak oli talollinen Lavian Riihon kylän Ylimannisessa ja syntynyt 18.1.1822. Anna Lovisa oli syntynyt 16.1.1822 Pomarkussa. Iisak oli ilmiannettu sapattirikoksesta ja häntä oli rippikirjan mukaan rangaistu humalapäissään tappelusta vuonna 1851.

Rantasalmelle Fanny päätyi, kun Huttulan kartanossa tarvittiin meijerikköä ja Huttulasta lähetettiin Ruovedelle kouluun kirje, jossa tiedusteltiin sopivaa henkilöä. Kirjeen perusteella Fanny matkasi Hämeestä Savoan Huttulan isännän Bernhard Vikstenin palvelukseen. Fannyn syntymäpaikan Prihtin kartanon nimi tiedettiin Rantasalmellakin. Siitä kertoo Fannyn pojan kertoma tarina, kun Fanny oli kerran matkannut kirkkoon ja sattunut Osikonmäen pappilan pastorin kanssa samaan aikaan eräällä tiellä olevalle portille, pieni poika oli tullut avaamaan porttia ohikulkijoille. Poika oli Fannyltä kysynyt: ”Tekö olette se Prihtitär?”

Huttulan talomeijeristä Fanny siirtyi Rantasalmen Osuusmeijerin palvelukseen, kun Osuusmeijeri aloitti toimintansa vuonna 1904. Meijerillä oli henkilökuntaa koneenkäyttäjä K. Nousiainen, hänen vaimonsa ja Fanny. Meijerikölle maksettiin 35 markkaa ja koneenkäyttäjälle 55 markkaa, mihin lisättiin luontaisedut. Vuonna 1904 meijerin jäseniä oli 48 ja jäsenmäärä nousi vuoteen 1915 mennessä 278:an. Fannyn tulevan kotitalon Kuosmalan jäsennumero oli 28. Meijerillä aloittaessaan Fanny oli 26-vuotias ja hän oli saman työnantajan palveluksessa yksitoista vuotta. Avioituttuaan Pekka Ruuskasen kanssa hän

muutti kirkonkylästä viiden kilometrin päässä olevaan Lahdenkylän Kuosmalaan, jossa asuivat Pekan äiti Aleksandra ja veli Väinö puolisonsa Matildan kanssa. Pekalle ja Fannylle syntyi Kuosmalassa poika Pentti Kalervo vuonna 1917.

Meijerille Fanny palasi Pentin ollessa muutaman vuoden ikäinen ja Pekka sekä Fanny olivat myyneet osuutensa Kuosmalasta Pekan veljelle Väinölle. Työt meijerillä alkoivat jo aamuyöstä, kun edellisenä päivänä separoitu kerma oli kinnuttava voiksi ja astiat piti saada tyhjäksi uuden aamun maitoja varten. Taloista maidot tuotiin itse meijeriin aina 1930-luvulle asti. Maidon tuojat saivat maidosta erotetun kurrin takaisin seuraavalla kerralla. Meijeriltä myytiin myös piimää toiseen astiaan. Meijeri tuotti voita, mitä kuljetettiin kaupunkiin myytäväksi ja rautatien valmistuttua aina Pietariin saakka vuodesta 1914.

Maidon piti olla rasvaista voin valmistusta varten. Ykkösluokkaiseksi maito luettiin reduktasikokeessa, kun se oli vähintään rasvapitoisuudeltaan 3,9 %. Voin välitystä varten meijeri liittyi Voinvientiosuusliike Valioon vuonna 1906. Maidon laatu oli tärkeää ja maitopöntöt saatiin desinfioitua meijerillä konehuoneesta tulevan höyryn avulla. Työntekijöiden vaatteet piti olla ehdottoman puhtaita, oltiinhan elintarvikkeiden kanssa

tekemisissä koko ajan. Vaatteet pestiin saunassa ja pesun suoritti konemiehen eli masinistin vaimo.

Rantasalmen Osuusmeijerin sai vuonna 1907 Arvokirjan valtion vointutkimuslaboratoriossa tarkastetusta vientivoista. Fanny palkittiin vuonna 1909 toisella palkinnolla Kuopion maatalousnäyttelyssä ja samoin Mikkelin Pyttynäyttelyssä.

Pentti Kalervo muistelee äitinsä pitämiä pitoja eli kekkereitä, joita pidettiin aina nimi- tai syntymäpäivien aikaan. Vieraat oli kutsuttu huolella ja vieraslistalla olivat Huttulan kartanon isäntä Bernhard Viksten, Rouhialan kartanon Aug. Eronen, Osikonmäestä maanviljelijä Kalle E. Pesonen, Ruuttulanmäen Jalmari Kilpeläinen, Paltalasta maanviljelijä ja kauppias Matti Luhta, joskus jopa lääkäri Viljo Veijo tai Osikonmäen Pappilan kirkkoherra tai vallesmanni. Melkein jokaisella oli rouvat mukanaan. Herroilla oli tärkeät kaulukset ja rouvilla röyhelöpuserot. Pullaa, kakkuja ja pikkuleipiä oli tarjolla. Tarjoilusta huolehtivat meijerin harjoittelijatyttäret valkoisine essuineen ja valkea hilkka päässään. Kahvin jälkeen herroista joku sytytti sikarin. Siitä ei Fanny pitänyt, sillä vieraiden lähdettyä parin tunnin jälkeen alkoi ankara tuuletus huushollissa.

Fanny Linden ja Pekka Ruuskanen

NAHKURIN TYÖSTÄ

Fanny Ruuskasen, omaa sukua Lindénin yksi esi-isä oli ammatiltaan nahkuri. Tässä jutussa on tehty selkoa siitä, minkälainen oli nahkurin ammatti.

Lähde on

<http://www.nahkurinverstas.fi/valmistusprosessi> ja siinä mainittu Päivi Yli-Karhulan Portaan Nahkurinverstaasta tekemä tutkimus vuodelta 2008. Päivi Yli-Karhula on käyttänyt omassa tutkimuksissaan lähteinään 1900-luvusta olevia nahkurinverstaalta löytyneitä nahkurin käsikirjoja.

Verstaalla nahkoja oli parkittu käyttämällä kasviparkitusmenetelmää. Uudempi menetelmä 1900-luvulla oli kromiparkitusmenetelmä. Kasviparkituksessa nahkan valmistuminen kesti noin puoli vuotta, kun kromiparkituksen valmistumisaika oli vain yksi kuukausi. Parkitus tapahtui verstaan alakerrassa märkäverstaalla. Nahat tulivat verstaalle kyläläisiltä tai teurastamosta tai kauempaakin tuoreina, kuivattuina tai suolattuina. Jos niitä ei heti alettu muokata, ne säilöttiin isoihin altaisiin suolaliemeen.

Nahkoja kerättiin halutun kokoinen määrä eli posti ja erään saattoi kuulua useita kymmeniä nahkoja. Nahat liotettiin aluksi puhtaassa vedessä joko ammeessa tai läheisessä joessa olevalla lautalla. Liotuksen jälkeen poistettiin suurimmat lihajänteet alkukaavauksessa. Kaapiminen tehtiin puoliterävällä pitkällä ja kaarevalla veitsellä. Kaapimisen jälkeen nahkat upotettiin kahdeksi viikoksi kalkkiliuokseen, joka pehmitti nahkan ja helpotti karvojen poistamista. Tämän jälkeen karvat irrotettiin kaksikahvaisella veitsellä ja kalkki liotettiin sen jälkeen pois nahkoista.

Näin raakanahkasta oli saatu nahkas, joka puhdistettiin terävällä kaksikahvaisella pummiveitsellä. Tämän veitsen tuli olla huippukunnossa ja sitä varten verstaalla piti olla tahko. Puhdistetut nahkat laitettiin viikoksi tai

kahdeksi mätäveteen eli pyöriin, joka poisti kaikki kalkkijätteet. Tämän jälkeen nahkat puhdistettiin lopullisesti kovasinkivellä karvojen jätteistä ja muusta liasta. Nahkat olivat kutistuneet näissä esitöissä noin puoleen alkuperäisestä paksuudestaan.

Parkitus eli nahasten kypsytyksessä nahkoiksi tapahtui osittain maahan upotetuissa puusammioissa. Tässä työvaiheessa tarvittiin pajunkuorta, joka oli silputtu parkitsevaksi aineeksi. Tähän tarkoitukseen voitiin käyttää myös kuusen kuorta. Parkkiset ostettiin nipuissa ja ne silputtiin verstaassa silppumyllyllä. Sammioissa olevia nahkoja sekoitettiin pari kertaa päivässä pitkällä ja paksuilla puukepeillä. Liuosten voimakkuutta lisättiin parkituksen aikana ja tämä työvaihe kesti neljästä kuuteen kuukautta. Valmiit nahkat nostettiin ammeesta kaavittaviksi, jonka jälkeen ruskeaksi värjäytyneet märät nahkat käärittiin kokoon ja kannettiin kuivaverstaan puolelle.

Kuivaverstaalla nahkat levitettiin orsille kuivumaan ja tämän työvaiheenhan muistamme Paavo Lipposenkin lauseesta: ”Nahkurin orsilla tavataan”. Tämän jälkeen nahkoja rasvattiin, kuivattiin, kostutettiin ja pehmitettiin. Sen jälkeen nahkat pingotettiin lautalavereihin nauloilla ja laverit ripustettiin roikkumaan kattoparsista. Myös seinille nahkoja voitiin levittää kuivumaan.

Nahkojen kuivuttua ne kostutettiin tasaisesti ja niitä alettiin pehmittää ja venyttää trakkiraudalla. Seuraavassa vaiheessa niitä kiillotettiin lasituskoneella ja ohennettiin valssiraudalla. Jos haluttiin vielä ohuempaa nahkaa, piti käyttää terävämpää plankseerausrautaa. Nahkan värjäys tehtiin tässä vaiheessa tarvittaessa mustaksi tai ruskeaksi. Nahkan pintaa voitiin viimeistellä vielä narvirullalla tai korkkauslaudalla.

Työnsä lopuksi nahkuri punnitsi valmiit nahat, merkitsi narvipuolelle vuoden numeron tai painon sekä perimänsä palkkion musteella. Nahka taiteltiin tietyllä tavalla ja pohjanahkat kierrettiin rullalle. Nahkurin palkka määräytyi painon, nahkurin työtehtävän ja noudatettujen

normien mukaan. Sen jälkeen nahka oli valmis luovutettavaksi tilaajalle tai jos nahkat olivat verstaan omia, ne siirtyivät suutarinverstaalle jatkojalostukseen.

SUUTARIN JA SATULASEPÄN TYÖT

Ennen tehdastekoisia jalkineita saappaat hankittiin kyläsuutarilta tai yksinkertaiset saatettiin tehdä taloissa ja torpissa itse. Teollinen kenkä alkoi vallata alaa suutarin tekemiltä 1800-1900-lukujen vaiheessa. Vielä 1900-luvun alkuvuosikymmenillä suutarilta tilattiin pieksujen lisäksi tehtaan mallien mukaisia saappaita.

Työvälineitä suutareilla piti olla monenlaisia. Paperista tai pahvista tehtiin kaavoja, joiden perusteella jalkineiden tai hevosalujen osia saatiin leikattua. Veitset ja naskalit olivat suutarin tärkeitä työvälineitä. Veitsen terä oli lyhyt ja terävä. Suorilla veitsillä leikattiin nahkaa ja käyrillä veitsillä ohennettiin nahkan reunat. Puuvartisten piikkien yleisnimitys oli naskali. Neulomanaskalit olivat vähän kaarevia ja nelisärmäisiä. Purasimet eli puunaskalit olivat suoraa, lyhyitä ja tukevia. Niillä saatiin tehtyä reikiä kengän pohjan tai koron naulaamista varten. Rautalestien päällä naputeltiin jalkineiden pohjia.

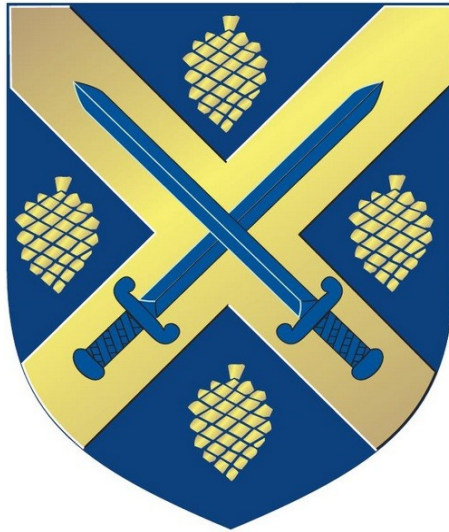
Kengän teko alkoi ottamalla mitat asiakkaan

jalasta. Hienoimpia lankkisaappaita varten ostettiin tehdastekoista nahkaa eli boksnahkaa. Saappaat pohjattiin neulomalla pikilangalla ja naulaamalla puunauloilla. Suutarinverstaalla tehtiin 1900-luvun alkupuolella jatsareita, lapikkaita ja tavallisia koukkusaumaisia työsaappaita. Jatsarit olivat upseerin univormun tapaisia saappaita, joiden varsissa oli laskoksia eli vormuja. Näiden tekemistä varten piti olla omat lestinsä. Markkinoille tuli 1930-luvulla kumiteräsaappaat, jotka yhdistivät nahka-saappaan varren kumiterään. Tästä saapasmallista tuli nopeasti suosittu jalkine maaseudulla. Kumiteriä saatiin tukusta valmiina ja nahkavarret ommeltiin verstaalla kumiteriin.

Suutarinverstaalla tehtiin myös rukkasia ja satulasepän töitä, joissa käytettiin suutarin työkaluja. Satulasepät tekivät pääasiassa hevosaluja ja muita hevosaluja, kuten päitsiä ja kuolaimia sekä silavaljaita. Nahkaan saatiin erilaisilla reikäraudoilla tehdyksi reikiä heloja ja niittejä varten. Satulaseppä käytti työssään myös ompelupihtiä, joka oli noin metrin mittainen pihti, jota yhdisti metallisarana. Ommeltavat nahkat asetettiin pihdin leukojen väliin ja leuat puristettiin polvilla yhteen, jolloin nahkat saatiin ommeltua kiinni toisiinsa pikilangalla. Satulasepällä oli myös omalaatuinen veitsi nahkan ja hihnojen leikkaamista varten. Veitsen terä oli puolikuun muotoinen ja sillä leikattiin nahkaa edestakaisella liikkeellä.

Märkäverstaas Portaan Nahkurinverstaalla. <http://www.nahkurinverstaas.fi/>

Sukuseuran hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja

Asko Ruuskanen,

Viljelijäntie 16, 70260 Kuopio

Email: [asko.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:asko.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

p. 0500-759250

Anja Gustafsson

Koskentie 754, 25560 Koski as.

Email: [anja.t.gustafsson\(at\)gmail.com](mailto:anja.t.gustafsson(at)gmail.com)

p. 040-5842765

Seppo Ruuskanen,

Hoilonkatu 6, 18150 Heinola

Email: [seppoj.ruuskanen\(at\)phnet.fi](mailto:seppoj.ruuskanen(at)phnet.fi)

p. 0400- 770323

Reino Ruuskanen,

Kuuselankatu 31, 04400 Järvenpää

Email: [reino.ruuskanen\(at\)luukku.com](mailto:reino.ruuskanen(at)luukku.com)

p. 041-4601088

Lea Kokko

Ristikkokatu 3 B 19, 00580 Helsinki

Email: [leakokk1\(at\)welho.com](mailto:leakokk1(at)welho.com)

p. 044-5945230

Marita Nygrén

Klaavuntie 1 B 13, 00910 Helsinki

Email: [marita.nygren\(at\)gmail.com](mailto:marita.nygren(at)gmail.com)

p. 040-7089794

Outi Rytönen

Kirkkosaarentie 313, 72400 Pielavesi

Email: [outirytkonen\(at\)suomi24.fi](mailto:outirytkonen(at)suomi24.fi)

Jorma Ruuska

Kylväjäntie 2 B 8, 33340 Tampere

Email: [jorma.ruuska\(at\)kolumbus.fi](mailto:jorma.ruuska(at)kolumbus.fi)

p. 040-5418754

Markku Ruuskanen

Vaaratie 4, 05200 Rajamäki

Email: [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

p. 050-5729534